

wachten voor ze naar buiten mogen? Een Engels onderzoeksproject, onlangs beschreven in „The Meteorological Magazine” biedt enige aanknopingspunten. Doel van dit onderzoek was na te gaan wat de oorzaken waren van de sterfte onder lammeren tijdens of kort na de geboorte. Deze sterfte vormt namelijk de grootste schadepost voor schapenhouders, waar ook ter wereld. De onderzoekers vonden dat koud weer de belangrijkste doodsoorzaak was. Het lichaam van een lam gaat weliswaar meer warmte produceren naarmate het aan meer kou wordt blootgesteld, maar zelfs bij gematigde weersomstandigheden is dat vaak niet voldoende. Bovendien hebben pasgeboren lammeren nog geen energiereserve opgebouwd in het lichaam om aan de kou van buiten het hoofd te bieden.

850309

Lammeren 2

Hierdoor zijn tweeling- of drielinglammeren nog weer kwetsbaarder dan „enigst kinderen”. Bij deze kwetsbaarheid speelt ook een rol dat twee lammeren van drie kilo 30 procent meer huidoppervlak hebben waarlangs warmte verloren kan gaan dan één lam van zes kilo. Verder moeten de tweelingen onderling om de beschikbare melk strijden, zodat ze wel erg in het nadeel zijn. Om de kou-belasting voor lammeren in een getal uit te drukken is het

volstrekt onvoldoende om alleen de luchttemperatuur te kennen. Zeker zo belangrijk is het hoeveel wind er staat. Verder is het belangrijk om te weten of het regent: een nat lam verliest veel meer warmte dan een droge soortgenoot. Zo heeft een lam van twee kilogram het bij windstil weer en een temperatuur van 32 graden onder nul niet beroerder dan bij - 4 graden Celsius en een wind van 5,5 meter per seconde (windkracht 4).

Bij deze windsnelheid mag het voor een nat lam niet kouder zijn dan + 13 graden om dezelfde overlevingskansen te hebben. In het genoemde voorbeeld zijn die overlevingskansen maar gering. Een nat lam kan al gevaar lopen bij 20 graden en windkracht 4. Bij windkracht 3 of minder is 10 graden een kritieke grens, vooral tijdens nachtelijke opklaringen. Bij volstrekt windstil weer is een temperatuur van - 10 graden of meer pas fataal. De onderzoeksresultaten werden toegepast in een speciale weersverwachting, die voor de schapenhouders gemaakt werd. Afhankelijk van de weersomstandigheden wordt in die verwachtingen één van de volgende mogelijkheden aangegeven: lammeren binnen houden, alleen eenlingen naar buiten, ook tweelingen naar buiten, of alles naar buiten. Vooral op mooi beginnende dagen, waarop later een weersverslechtering optrad, wierp deze aanpak zijn vruchten af. In Nederland worden (nog) geen verwachtingen gegeven voor schapenhouders. Maar op Texel, waar voortdurend meer wind staat dan in de omgeving van De Bilt, weet men uit ervaring dat een voorzigtiger aanpak is vereist dan in het beschutte binnenland. Vandaar dat men er het seizoen van de lammeren bij voorkeur in de laatste week van maart, maar zeker niet vóór half maart laat beginnen.

Lammeren 1

Op 1 maart jongstleden begon voor de weerkundigen de lente. Rond die datum waren in de weilanden in de omgeving van De Bilt ook de eerste lammeren te zien. Het was alsof de schapenhouders de klimatologische seizoensindeling symbolisch wilden ondersteunen. Op Texel, het schapeneiland bij uitstek, is de solidariteit met de meteorologen een stuk kleiner. Daar komen de lammeren later en zo ze er al zijn dan worden ze nog even binnen gehouden. De symptomen van de lente zijn daar pas later deze maand te zien. Waarom laten de Texelaars hun lammeren later komen of waarom moeten de Texelse lammeren langer

